„Kanadai Magyar Ujság" egyesülve a "KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"

Kanada és az angol birodalom legelterjedtebb, vezető magyar hetilapja amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivivni minden honfitársunk számára.

Előfizetési díj egy évre: $3.00. Az Óhazába és külföldre egy évre $4.00 Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St WINNIPEG, Man.

BRANTFORD BRIDGEBURG CALEDONIA CHIPPAWA CROWLAND FORD CITY FORT ERIE FORT WILLIAM GALT GUELPH HAMILTON KITCHENER MONTREAL New WATERFORD NIAGARA FALLS OSHAWA OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUEBEC ST. CATHARINES SPRING HILLS SUDBURY SYDNEY TORONTO WELLAND WINDSOR

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEKEVAR CANA CALGARY COALHURST EDMONTON ESTEVAN HALMOK KAPOSVAR LEASK LETHBRIDGE NORBURY OTTHON PELINESITT RAYMOND REGINA SASKATOON SAXONHILL SOKHALOM SZT. LASZLO SZEKELYFOLD SUMAS TABER VANCOUVER WAKAW WEYBURN WHITEWOOD YORKTON

„Canadian Hungarian News" Combined with the "CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"

An Independent Weekly Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Domonion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.

Editorial Offices and Printing Plant 375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.

Yearly Subscription $3.- to Foreign Countries $4.-

VOL. VIII EVFOLYAM — 375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA, 1931. OKTÓBER 15 CSÜTÖRTÖK — No. 42 SZAM

DEPORTATION TRICKERY

Reprinted from "The Winnipeg Tribune"

Efforts are being made here, it is reported, to force unemployed foreign born settlers to sign "voluntary" deportation applications in exchange for immediate relief. If true, it is the cheapest and meanest deal that has been made in pottage since the days of Esau.

It is true that these people entered Canada upon the specific undertaking that they would not become charges upon the country. But these are unusual times. Unployment is rife the world over. And these unfortunate settlers have become destitute, not through any fault of their own, but because of general conditions beyond their control.

It is true, too, that the Canadian and British born unemployed should have first claim upon relief funds. Thus, should the relief afforded the foreign born seriously interfere with the relief available for Canadian born there would be no question of the necessity for deporting the former.

But such an exigency has not yet arisen. It is doubtful if the meagre relief handed out to these foreigners has the slightest perceptible effect in diminshing what is available for our own unemployed.

Less than three years ago Canadian agents were spending money and eloquence all over Europe inducing these people to come here. In less than three years they will be at it again.

What is the sense of throwing out of the country those settlers we have worked so hard to secure and whom we will be endeavoring to bring back immediately this temporary depression is over?

Every man thus deported will be a living argument against Canadian immigration. He will in the future keep more pepole out of Canada than ten immigration agents and ten thousand dollars can bring in.

To trick these hungry folk into asking to be deported in return for a little supply of food would be a shortsighted business reflecting no credit upon either the humanity or sagacity of this country.

"Hallo, Moose Harbor!"

Október tizenharmadikán dél ben megszólalt a telefon az ontariói miniszterelnök torontói hivatali helységében: "Hallo, here Moose Harbor!" Ez volt az első telefonbeszélgetés Ontario ezen legészakabbra tolt kikötőjéből, melynek partjait a Hudson Bay legnagyobb öble, a James-Bay sós vize mossa.

A "Temiskaming & Northern Ontario Railway" nevü tartományi kezelésben levő vasutvonal végállomásául már a mult hónapban előlépett Moose Harbor, mely a manitobai Churchill kikötőjének mintájára közvetlen tengeri összeköttetéssel látja el Ontariót. A Torontótól északra 668 mérföldre levő kikötő-állomás telefonjának szerelését mult hétfőn fejezték be és hamarosan elkészülnek a távíróhuzalok kifesztésével is, miután a póznákat az egész vonalon felállitották.

11 MILLIÓ ONTARIÓ MUNKANÉLKÜLIEINEK

Az ontariói tartományi kormány külön munkanélküli segélybizottsága ujabb tizenegymillió dollárt folyósitott az egyes kerületek szükségmunkáinak lebonyolitására. Ugyanekkor a birodalmi állampénztár 627,800 dollárt folyósitott a saskatchewani közmunkák azonnali megkezdésére.

INGYENES TALAJVIZSGÁLAT LAPUNK ELŐFIZETŐINEK

A "Kanadai Magyar Ujság" szerkesztőségének sikerült nagy áldozatok árán megszerezni Kühn István jeles óhazai vegyészmérnök ujszerü találmányából, a különleges talajsavmérő készülékből az első külföldre küldött darabot. A nagyértékü müszer jelenleg a manitobai Agriculture College kisérleti laboratóriumában áll megfigyelés alatt s hamarosan farmer-olvasóink rendelkezésére fog állani. Lapunk ily módon is igyekszik szolgálatot tenni a Quebec tartománytól British Columbiáig letelepedett magyar farmereknek, hogy okszerü gazdálkodással lehetőleg az elérhető legnagyobb hozamot biztosithassák maguknak.

A föld termőerejének teljes ki használásához ugyanis feltétlenül szükségünk van a talaj különféle alkotóanyagainak, illetve azok összetételeinek ismeretére. Ezekután pedig pontosan tudnunk kell azt is, hogy milyen gabona avagy szálas és egyéb takarmányfajták termelhetők bizonyos összetételü és tulajdonságu talajokon a legjobban kifizetődő sikerrel. Különösen most, a kedvezőtlen idő járás pusztitásai után volna fontos, hogy a magyar gazdák a tudományos eszközökkel végzett kisérletek tapasztalatait a maguk javára gyümölcsöztessék s földjük kivánalmaihoz képest a legmegfelelőbb talajkihasználás sal igyekezzenek segiteni helyzetükön.

A Kühn-féle "Soil Reactiometer" segitségével a legpontosabban megállapitható a talaj összetétele és kiváló kanadai egyetemi tanárok állanak lapunk révén farmer-olvasóink rendelkezésére hogy a magyar találmány segitségével megadják a szükséges felvilágositást. Mindazon előfizetőink tehát, akik ily módon szakszerü véleményt óhajtanak földjük esetleges alkali- és egyéb savtartalmáról, továbbá a talajösszetételnek megfelelő müvelésre kérnek felvilágositást: teljesen ingyenesen kapják meg a szakszerü választ kérdéseikre, ha a "Kanadai Magyar Ujság" címére egy fél font sulyu talajmintát küldenek be.

Diadal a Csendestengeren — tragédia az Atlanti Óceánon

Az elmult hétnek a repülés terén két kiemelkedő szenzációja akadt. Az egyik Herndon és Pangborn amerikai pilótáknak sikeres óceánrepülése, mely annél is inkább figyelemreméltó, miután ez az első eset hogy a Csendes Óceánt egy huzamban repülték keresztül. A két vakmerő amerikai a japáni Samushiru város tengerpartjáról szállott fel és hogy ne kelljen felesleges terhet vinnie, egy különleges szerkezettel lekapcsolták a gép egész alvázát.

A repülésre már évek óta készülődő amerikaiak a 4,500 mérföldes távolságot 41 óra és 13 perc alatt tették meg és mult hétfőn délelőtt 10 órakor értek földet Washington állam Wenatchee helysége mellett. Tekintettel arra, hogy az alvázat Japánban hagyták, a leszállás következtében megsérült a gép sőt Pagnborn pilóta is alaposan beverte az orrát. Komolyabb baj azonban nem történt és a két repülő még nem volt annyira fáradt hogy az egyik nagy japán napilap által kitüzött 25 ezer dolláros dijat át ne vehesse.

Sokkal szomorubb Simon és Wogennecht német pilóták sorsa, akik a "Bremen" nevü óceán járó fedélzetéről szálltak, hogy a hajó által hozott európai postazsákokkal Newyorkba repüljenek. A Nova Scotia partján el terülő Parrsboro halászfalu közelében a tenger már partra is vetett néhány szárnyfoszlányt és elázott papirdarabot, melyek kétségtelenül az elpusztult repülőgéphez tartoztak.

Aranyat találtak Calgary mellett

Mult csütörtökön két rozoga automobilon kereken 25 indián robogott be Calgaryba és hihetetlen harcllárma között szállta meg az állami földhivatalt. Oly nagy volt az indiánok igyekezete hogy a földhivatal tisztviselői eleinte rablótámadástól tartottak s csak amikor a rézbőrüek főnöke eléggé érthetetlen angolsággal elmagyarázta jövetelük célját, akkor derült ki, hogy tulajdonképen egyszerüen aranyleletről van szó amit a maguk javára akarnak hivatalosan elkönyveltetni.

A Calgarytól mintegy 50 mérföldre nyugatra elterülő Mogley indiánrezerváció portyázó tagjai ugyanis mindenféle csillogó sziklát találtak, amiből kétségtelenül megállapitották, hogy az más nem lehet mint szintiszta arany. Ezt jöttek tehát bejelenteni annak rendje és módja szerint. Miután a cigány fajta népnél elmaradhatatlan családi perpatvar közben az aranylelőhely tulajdonképeni felfedezőjét hátratuszkolták és a vajda, illetőleg a főnök a maga részére foglalta le az elsőséget: a harcos lobbal érkezett csapat elégedetlenül, de csendben távozott.

UJRA VÁLASZT ANGLIA

A brit szigetország közvéleményét teljesen felforgatta a válság és a jelenlegi pártonkivüli nemzeti kormány sehogyansem látja jövőjét biztositva egy általános képviselőválasztás nélkül. Éppen ezért október 27-ére kiirták a választásokat. A jelenlegi kormányt 263 konzervativ és 36 liberális támogatja a nemzeti-munkáspárt 14 képviselőjén kivül. Ezzel a 313 honatyával szemben az ellenzék 267 munkáspárti képviselőből, valamint 35 több kisebb párthoz tartozó, illetőleg pártonkivüli, tehát összesen 302 honatyával tartja sakkban a kormányt.

Tekintettel arra, hogy a választás több milliót fog felemészteni, György király minden lehetőt elkövetett a választás elhalasztására, nehogy a jelenlegi szomoru helyzetben kelljen ezt a sok pénzt elpocsékolni. A pártok között azonban semmiféle megállapodást nem tudtak létrehozni és igy a választás elkerülhetetlennek bizonyult.

A St. Lawrence-csatornáról tárgyal Ottawa és Washington

TIZ ESZTENDEI MUNKAALKALMAT JELENTENE A VILÁG LEGNAGYOBB VIZIUTJÁNAK ÉPITÉSE — ÖTSZÁZMILLIÓ DOLLÁRT IRANYOZTAK ELŐ A CÉLRA — TENGERI GŐZÖSÖK JÁRHATNAK MAJD EGÉSZEN KANADA SZIVÉIG

A "Kanadai Magyar Ujság" hasábokon foglalkozott már több izben a St. Lawrence folyam felsőfolyásának kimélyitése, illetőleg az Atlanti Óceánt a Nagy Tavakkal összekötő St. Lawrence-csatorna megépitésének ügyével. Egyik legutóbbi számunkban a világraszóló közlekedési terv már elkészült egyik szakaszát, a Welland-csatornát be is mutattuk képekben s egyuttal pontos térképet is közöltünk, mely az egész országra oly nagyfontosságu viziut elhelyezését vázolta. Hóna pokkal ezelőtt tett bejelentéseink végre beigazolódtak, amennyiben tényleg megkezdődtek a tanácskozások Bennett miniszterelnök és Hoover, az Egyesült Államok elnöke között.

A mult hét végétől kezdve állandóan külön távirónalat tartanak fenn Ottawa és Washington között és McNider, az amerikai kormány ottawai felhatalmazott minisztere, valamint Herridge Kanada washingtoni képviselője közvetlen összeköttetést tartanak fenn egymással, hogy a St. Lawrence-csatorna régóta huzódó ügyét mihamarább dülőre juttathassák. Először természetesen csupán az elvi ellentétek kiküszöböléséről van szó, viszont most már előreláthatólag a washingtoni szenátus februári ülésén megszavaztatják a tervet és azután hamarosan megkezdődhetik a munka. Ugy számitják, hogy jövő nyárra már teljes gőzzel dolgoznak a nagyarányu vállalkozáson, mely kereken tiz éven keresztül ugyszólván egész Keletkanada munkanélküli tömegeit foglalkoztathatná.

A ötszáz millió dolláros költségvetést már egy régebbi megegyezés alapján megfelezné az Egyesült Államok Kanadával, viszont a már elkészült Welland csatorna 125 millió dollárra rugó kiadásait levonnák Kanada kötelezettségéből, ugyhogy az országot csupán a 250 millióból fennmaradó 125 millió dollár kiadás terhelné. Bárha ennek az óriási összegnek az előteremtése mind a mai napig nem kis gondot okoz Ottawában, máris tanácskozások indultak meg az iránt, hogy erre külön kölcsönt vehessenek fel. Az Egyesült Államok kormánya hajlandó volna e téren is segitségére lenni Kanadának azonban ez esetben a kölcsön visszafizetéséig az amerikaiak ugyszólván kizárólagos joggal intéznék a nemzetközi csatorna ügyeit, ami viszont Kanadának nem lehet érdeke.

Folytatás az 5-ik oldalon

BEZÁRJÁK A SASKATCHEWANI SÖRÁRUDAKAT?

A sör barátainak nem kis meglepetésére a saskatchewani prohibiciós szövetség elhatározta, hogy a november 25.-én Reginában tartandó nagygyülésén hivatalosan is fogja követelni a kormánytól hogy a sörárudákat azonnali hatállyal zárassa be, nehogy a lakosság egy részének a pénze ilyen uton kikerüljön a forgalomból. A prohibiciósok egészen következetes gondolkozása szerint a mai szomoru világban éppen nem segit a helyzeten az hogy a 25%-os állami haszonnal eladott szeszes italok árusitását megengedjék.

Egyuttal nyilvánosságra hozták azt is, hogy a legnagyobb préritartományban az utóbbi 12 hónap alatt 12 és félmillió dollár értékü szeszt fogyasztottak az emberek s ebből több mint három millió volt a tartomány tiszta haszna. A 29 töményszeszt árusitó üzlet mellett 144 sörárudában kapható szeszesital. Igaz az utóbbiak közül ötvenet bezártak január óta, viszont a többiekben még mindig igen sokat költenek haszontalan célra, mig a gazdaságilag olyannyira fontos befektetésekre alig jut pénz a tartományban.

Jack London: "A skarlát" cimü regénye jelen számunkban befejezést nyer. A titokzatos jövőről festett rémlátás végetért és helyette uj olvasnivalóval szeretnénk kedveskedni olvasóinknak. Courths-Mahler angol iró

„A TENGERSZEM TÜKRE"

cimü irása előbbi regényükkel szöges ellentétben a borzalmas jövő helyett a mai világról fest kedves, családias képet. A fordulatokban gazdag szerelmi regény egyes fejezetei azonban tele vannak izgalmas jelenetekkel a alig fogják olvasóink várni a "KANADAI MAGYAR UJSÁG" egyes számait, hogy

„A tengerszem tükre"

meséjének fonalát követhessék. Mindazok tehát, akik zavartalanul óhajtják élvezni ezt a nemlétező szereplőkkel megjátszatott és mégis annyira az igazi életből meritett regényt — a saját érdekükben járnak el, ha előfizetési hátralékaikat rendezik, hogy ezáltal lapunk kézbesitése terén fennakadás ne álljon be.

Felére csökkentették az élőállatok fuvardijját

TELJESEN INGYEN SZÁLLITJÁK A TENYÉSZÁLLATOKAT — A VAGONRAKOMÁNY HIZÓMARHÁT VÁSÁRLÓK UTIKÖLTSÉGÉT IS FEDEZI RÉSZBEN A KORMÁNY

Tekintettel arra, hogy a kanadai élőállatok átlagos minősége az idei rossz takarmányhozam következtében máris lerom lott és ezáltal a kanadai vágómarha ugy külföldi, mint belföldi piacokon tért vesztett: az ottawai földmüvelésügyi miniszté rium kedvezményes szállitásra kötött megállapodást a vasuttá. saságokkal, hogy ezáltal is meg könnyitse az állattenyésztők helyzetét. Weir miniszter a sajtónak adott nyilatkozatában részletesen ismerteti a kedvezményeket, illetőleg az azok elnyeréséhez szükséges feltételeket. Lényegében az állattenyész tőknek, vásárlóknak és hizlalók nak nyujtott segitség a következő:

Az 1931 junius 30-ika után a Fort Williamtól nyugatra elterülő tartományokban vásárolt, de Keletkanadában kivitelre hiz lalandó élőmarha szállitási fuvardiját 50%-al leszállitják az Atanti Óceán bármely kanadai kikötőjéig. Ez a kedvezmény ez év december 20-ig marad érvényben. Ugyancsak megtéritik a kormány azon keletkanadai marhakereskedők utazási költségének felét, akik legalább egy teljes rakomány vasuti kocsi marhát vásárolnak bármelyik nyugati tartományban a keleten való felhizlalás céljából.

A nyugatkanadai farmerek, il letőleg rancherek szintén igény bevehetik a fenti kedvezményt, azonban csak a nyugati tartományokban, viszont a british-columbiai állatenyésztők csak abban a tartományban élvezhetik a kormánynak ezt a segitségét mely nyugaton december vé géig vehető igénybe. Teljesen dijmentes szállitást biztosit emellett a kormány bármely vasuttársaság vonalán a tenyésze ti célokra alkalmasnak talált üszők és faj-tehenek szállitására vonatkozólag, feltéve ha azokat előzőleg hivatalos szakértő vizsgálta meg és az állatorvos gumőkór, azaz tuberkulózismentesnek találta.

Nem sikerült létrehozni a hindu-mozlem megegyezését

Mint Londonból jelentik, Mahatma Gandhinak az utóbbi napokban nem is annyira az angolokkal gyült meg a baja, hanem főleg a saját honfiaival: az indiai mohamedánokkal. Miután az angol kormány legujabban a választások előkészitésével van elfoglalva, Gandhinak több szabad órája van, mint a kerekasztal-konferencia ülésezése idején. Most tehát amikor a belföldi és külpolitikai válság keresztüze között vergődő Angliával aránylag könnyen meg lehetne alkudni — testvérviszály áll az indiai álmok megvalósulása utjában.

A hindu szabadsághős tehát a Londonban tartózkodó mozlem delegátusokkal folytatott már napokon keresztül tárgyalá sokat, melyek egytől-egyig kudarccal végződtek. Végül is október 8-án azzal az eltökélt szándékkal ültek össze a hithü muzulmánok a fehér lepedőbe burkolt Gandhival, hogy addig fel nem kelnek, mig dülőre nem jut nak az angoloktól még meg sem kapott szabadságon való osztozkodásban. Hajnaltájban azonban mégis feloszlott a társaság, anélkül, hogy valamelyes megegyezésre sikerült volna jutniok.

LEGUJABB HIREK

FELVETTEK A MUNKAT ESTEVAN környékének ugyszólván mindenegyes szénbányájában. Bár az unió mindenképen folytatni akarta a sztrájkot, a bányászok azonban 140 szavazattal 41 ellenében a munka felvétele mellett döntöttek. Az estevani kórházban sulyos tüdőlövéssel fekvő Révay Lajos állapota lapzártáig változatlan. A vidéken helyreállt a rend és komoly remény van arra, hogy a munkásság követeléseit meghallgatják.

RADIÓVAL IRANYITOTTAK A SZÁNTAST egy Indiana állambeli farmon. Az Egyesült Államoknak ugyszólván minden tájáról Nobesville városkába sereglettek a villamos szakértők, hogy az ujszerü kisérletnél jelen lehessenek. Egy rádiószerkezettel felszerelt traktort a lehető legszakszerübben vezettek a láthatatlan sugarak segitségével.

JAPÁN REPÜLŐGÉPEK BOMBÁZTAK Chinchow városát, ahol a nemzeti kormány ideiglenesen menedéket talált. Ugyanekkor mindenegyes kinai kikötőt megszállottak a japán hadihajók. Mig a Népszövetség teljesen tehetetlen az eseményekkel szemben, Japán hivatalosan értesitette a kinaiakat, hogy nem vállal felelősséget a következményekért, ha a japán árukat továbbra is bojkottálják és a Kinában letelepedett japánok életére törnek.

LEESETT A HÓ és ha ideiglenesen is, de sok helyütt beköszöntött a tél. Az idén is Churchill kikötője vezet ebből a szempontból, mint az onnan visszatért Virág János honfitársunktól megtudtuk. Ontario Timmins városa vidékéről is havat jelentenek, mely a tehervonatokon utazó munkanélküliek szenvedéseit is növelte. A préritartományok közül csak Albertában esett hó, de ott is csupán a Rocky Mountains lejtős vidékein.

EMELKEDETT A KANADAI DOLLÁR a newyorki tőzsdén és lapzártakor már a kilencven centes árfolyamot is elhagyta. A heteken át több mint tiz százalékos értékcsökkenéssel jelzett kanadai pénzegység tehát közeledik tényleges aranyértéke felé, mely 98 amerikai cent körül mozog. A közgazdasági szakértők szerint a kanadai dollár értékcsökkenése egyáltalában nem volt jogosult és csupán a zugbörzések manipulációinak folyománya.

MEGÉLENKÜLT A KERESLET A KANADAI BUZA iránt az európai piacokon, minek következtében esetleg az árak emelkedése, de mindenesetre a tőzsde megszilárdulása várható. A kanadai buza az utóbbi napok folyamán általában egy-egy centnyi emelkedést mutat fel, ami nagyrészt annak köszönhető, hogy mig Délamerika és Középeurópa gabonatermelő államaiban igen rossz volt a termés, legutóbb Oroszország is kénytelen volt beszüntetni buzakivitelét.

MEGTALÁLTÁK SIMON NÉMET PILÓTA holttestét Nova Scotia Cobequid-öblének hullámaiban. A szerencsétlen véget ért repülő alig egy-két órája lehetett halott, miután teste még egészen meleg volt és fejéből szivárgott a vér. Az eltünt német postarepülőgép kutatására indult Leigh kanadai pilóta több napos bolyongás után pillantotta meg a német pilóta holttestét, amint egy mentőövén tehetetlenül uszott a hullámokon.